

ВПЛИВ ЛІКВІДНОСТІ НА СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація

У статті проведено теоретичні дослідження у сфері банківської діяльності. Розглянуто питання фінансової стабільності банківської системи, узагальнено спільні і відмінні риси стійкості і стабільності. Висвітлені й охарактеризовані основи ліквідності, звернено увагу на необхідність вдосконалення існуючих підходів до управління ліквідністю. Вказано, що ліквідність є важливою складовою фінансової стійкості. Звернено увагу на ситуацію, яка склалася сьогодні в Україні, і її вплив на стан вітчизняної банківської системи. Загалом охарактеризовано вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на ліквідність банків. За результатами дослідження і на основі даних НБУ автор вказує на проблеми ліквідності, яка нібито підвищується, але водночас це може призвести до неплатоспроможності банківської установи попри її здатність виконати поточні зобов'язання.

Ключові слова: банківська система, стійкість, стабільність, ліквідність, ефективність, економічні нормативи, ресурси, поточні зобов'язання, банківський баланс.

М.С. Бех, к.э.н.,

Чортковский научно-учебный институт предпринимательства
и бизнеса ТНЭУ, г. Чортков

ВЛИЯНИЕ ЛИКВИДНОСТИ НА СТАБИЛЬНОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

Аннотация

В статье проведены теоретические исследования в области банковской деятельности. Рассмотрены вопросы финансовой стабильности банковской системы, обобщены общие и отличительные черты устойчивости и стабильности. Освещены и охарактеризованы основы ликвидности, обращено внимание на необходимость совершенствования существующих подходов к управлению ликвидностью. Указано, что ликвидность является важной составляющей финансовой устойчивости. Обращено внимание на ситуацию, которая сложилась сегодня в Украине и ее влияние на состояние отечественной банковской системы. В общем дана характеристика влияния внешних и внутренних факторов на ликвидность банков. По результатам исследования и на основе данных НБУ автор указывает на проблемы ликвидности, которая будто бы повышается, но вместе с тем это может привести к неплатежеспособности банковского учреждения, несмотря на их способность выполнить текущие обязательства.

Ключевые слова: банковская система, устойчивость, стабильность, ликвидность, эффективность, экономические нормативы, ресурсы, текущие обязательства, банковский баланс.

Mariya S. Bekh, Candidate of Economic Sciences,
Chortkiv Educational-Scientific Institute of Business TNEU, Chortkiv

INFLUENCE OF LIQUIDITY ON STABILITY OF THE BANKING SYSTEM IN UKRAINE

Annotation

Theoretical investigations in the banking activity sphere are conducted in the article. The banking system financial stability is regarded, common and distinctive features of steadiness and stability are

generalized. The basis of liquidity are elucidated and characterized, special attention is paid to the necessity of existing approaches to the liquidity management improvement. It is indicated that liquidity is an important component of financial stability. Attention is paid to the situation which has developed today in Ukraine and its impact on the domestic banking system. In general the influence of internal and external factors affecting the the liquidity of banks is described. According to the research and on the basis of data by the NBU, the author indicates the liquidity problems which are increasing, but at the same time it can lead to the insolvency of the banking institution, despite its ability to meet current obligations.

Keywords: banking system resistance, stability, liquidity, efficiency, economic standards, resources, current liabilities, bank balance.

Постановка проблеми. В умовах економічної глобалізації, коли у тій чи іншій частині світу час від часу спалахують валютні, банківські та фінансові кризи, загострюється питання щодо забезпечення у кожній країні стабільного економічного розвитку, який значною мірою залежить від надійності банківського сектора. Визначальними факторами при формуванні довіри з боку вкладників, партнерів, інвесторів до банків є фінансова стійкість. Зокрема, і фінансова стійкість, і стабільний розвиток мають бути не лише короткочасними досягненнями банків, а й їхніми стратегічними завданнями, від чого, в свою чергу, залежатиме динамічність ринкових перетворень та підвищення соціальних стандартів. Банківська ліквідність відіграє життєво важливу роль як у діяльності окремого банку, так і у фінансовій системі держави. Від ліквідності банку залежить якість та повнота надання послуг клієнтам, розв'язання проблем ліквідності повинно мати найвищий пріоритет у роботі банку, а аналіз ліквідності та вживання відповідних заходів щодо підтримання достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження та виживання кожного банку.

Метою статті є дослідження впливу ліквідності на стабільність банківської системи України в сучасних умовах. Понад два десятиріччя функціонування банківської системи в незалежній державі дають підстави для певних висновків та узагальнень. Тому у даній статті поставлена мета обґрунтувати важливість впливу ліквідності на стійкість вітчизняної банківської системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даної проблематики займалися як зарубіжні, так і російські та вітчизняні науковці. Зокрема аналізу, оцінці та шляхам забезпечення фінансової стійкості банків значну увагу приділили такі зарубіжні науковці, як Е. Дж. Долан, Р. Дж. Кемпбелл, Р. Л. Міллер, П. С. Роуз, Дж. Ф. Сінкі, Дж. К. Ван Хорн. Даним аспектам приділили увагу й такі вітчизняні науковці, як О. Д. Вовчак, О. В. Дзюблюк, Ж. М. Довгань, О. Д. Заруба, А. М. Мороз, М. І. Савлу, Д. Олійник Г. Загорій, І. Волошин.

Викладення основного матеріалу дослідження. Перехід України до нових ринкових економічних відносин виявився складнішим, ніж це передбачалося, країна пережила глибоку соціально-економічну кризу, вихід з якої затягнувся. Банківська система України не стала винятком із

загальноекономічних явищ та тенденцій. Проте банки України у 2010 році практично вийшли з кризового стану і готові виконувати свої функції, але для повноцінного виконання функцій сама банківська система держави має бути надійною. Не варто забувати й те, що належний стан банків підтверджує економічний розвиток суспільства загалом. Проблема забезпечення та зміцнення фінансової стійкості банків – не породжена сьогоднішнім, вона має корені й у минулому, складна та до кінця не розв’язана. Вона є у розвинутих країнах ринкового типу, набула загальнонаціонального значення і для України, що значною мірою зумовлено специфікою розвитку вітчизняних банків, зокрема, порівняно короткий період їх діяльності, необхідність працювати в умовах підвищеного ризику, що пов’язано з економічною та політичною нестабільністю у країні, а також порівняно з банками провідних ринкових країн незначні обсяги власного капіталу [8]. Надійним є банк, який має відповідний рівень довіри до себе, міцні взаємини з іншими фінансовими установами, підприємствами, організаціями, який сприяє реалізації інтересів клієнтів, партнерів та службовців. Надійність безпосередньо залежить від стійкості, надійним може бути лише міцний, стійкий банк, який стабільно розвивається. Варто зауважити, що важливою умовою забезпечення надійності комерційного банку є наявність у нього надійної клієнтури [1].

Перш ніж перейти до розгляду впливу ліквідності на стабільність банківського сектора економіки, варто проаналізувати загальноекономічну стійкість банку. До складових елементів загальноекономічної стійкості комерційного банку, не варто, на наш погляд, відносити капітальну стійкість, оскільки схиляємося до думки, що якісні ознаки капіталу є вирішальними саме при визначенні фінансової стійкості банку. Щодо комерційної та функціональної стійкості, то їх змістове навантаження обумовлює саме організаційні аспекти у напрямку відлагодженої системи ринкових взаємозв’язків банку (рис. 1).



Рис. 1. Структура загальноекономічної стійкості комерційного банку

Під поняттям “організаційна стійкість” комерційного банку вважаємо за доцільне розуміти якісну характеристику організаційних аспектів діяльності банку, котрим притаманна здатність збереження структури та функціональних особливостей, незважаючи на випадкові чи передбачені трансформації.

«Стабільність» та «стійкість» – дуже близькі між собою поняття, котрі, безумовно взаємопов'язані, проте не тотожні (рис. 2).

Ринкова категорія «фінансова стійкість комерційного банку» відображає фінансовий стан банківської установи в існуючому середовищі. Звідси можливо виділити основні параметри фінансової стійкості комерційного банку.



Рис. 2. Взаємозв'язок ознак, що характеризують стан та діяльність комерційного банку

Провівши огляд літературних джерел, зазначимо, що стійким є той банк, який здатний витримати максимальний, граничний рівень непередбачуваних втрат, за которого він зберігає стан ефективного функціонування. А стабільний розвиток, у свою чергу, передбачає спроможність банку з плином часу забезпечити зменшення даних втрат, належну швидкість їх подолання, створюючи тим самим можливість для досягнення та підвищення рівня стійкості.

Таким чином, стійкість є фундаментальною, внутрішньою характеристикою, завдяки якій забезпечують життєздатність, стабільний розвиток комерційного банку в межах заданої траєкторії та відповідно до обраної стратегії в умовах конкурентного ринку, незважаючи на силу впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Фінансова стабільність будь-якого комерційного банку насамперед пов'язана із його ліквідністю. Як і стабільність, і стійкість, економічні терміни «ліквідність» і «платоспроможність» в сучасній економічній літературі часто перемішуються, замінюючи один одного. Дійсно, поняття, які визначають ці терміни, досить подібні, але між ними є істотна різниця.

Термін «ліквідність» в буквальному розумінні означає легкість реалізації, продаж, перетворення матеріальних цінностей і інших активів у грошові

кошти. Ліквідність банку нерідко визначається як здатність купувати готівкові кошти в НБУ чи банках-кореспондентах за розумною ціною. Термін «платоспроможність» дещо ширший, він включає не тільки і не стільки можливість перетворення активів в такі, що швидко реалізуються, скільки здатність юридичної чи фізичної особи своєчасно і повністю виконати свої платіжні зобов'язання, які витікають з операцій грошового характеру. Таким чином ліквідність виступає як необхідна й обов'язкова умова платоспроможності [9].

Відзначимо, що навколо поняття ліквідності завжди точилися дискусії серед науковців та економістів. Зважаючи на різноманітність та кількість підходів щодо трактування, вважаємо за необхідне розглянути два базових напрямки, що відображають дискусійне розуміння "ліквідності". Аналіз даних підходів свідчить на те, що йдеться про структурну побудову банківської ліквідності, тобто кожний із зазначених підходів є структурною частиною загального змісту ліквідності банку і займає відповідне місце у понятті ліквідності з точки зору своєї "ієрархії". На нашу думку, варто детальніше охарактеризувати дані підходи.

1. Порівняно поширеним визначенням ліквідності є те, де ліквідність розглянута як здатність відповідати за зобов'язаннями перед клієнтами за допомогою ліквідних активів, що є у розпорядженні банку, а також коштів із нижчим рівнем ліквідності та коштів, запозичених на грошовому ринку. Ліквідність комерційного банку деякі науковці розглядають як "здатність перетворювати фінансові чи матеріальні активи у грошові кошти з метою вчасного виконання зобов'язань перед вкладниками" [2].

О. І. Професор Лаврушин визначив поняття "ліквідність" як "здатність забезпечити своєчасне виконання в грошовій формі своїх зобов'язань за пасивом" [5].

Ліквідний банк має постійно розпоряджатися такою кількістю грошових коштів, щоб їх було достатньо для своєчасного виконання зобов'язань перед клієнтами за їх розрахунково-платіжними операціями, а також щодо повернення депозитів вкладникам відповідно до термінів договору. Крім цього, банкові необхідний резерв коштів у вигляді високоліквідних активів для збереження своєї ліквідності під час виникнення непередбачуваних та надзвичайних обставин (наприклад, у випадку одночасного дострокового вилучення депозитів, стихійного лиха у районі місцезнаходження банку).

2. Двадцятирічний досвід функціонування банківської системи незалежної України дає підстави стверджувати що ліквідність можна розглядати як: 1) "запас" (стаціонарна ліквідність), котру визначають на певний момент часу як можливість відповідати за зобов'язаннями "до запитання"; 2) "потік" (поточна, динамічна ліквідність) визначають як можливість за певний період

часу відповідати за даними зобов'язаннями; 3) "прогноз" – здатність відповідати за своїми зобов'язаннями на перспективу.

Професор О. В. Дзюблюк доводить, що розуміння ліквідності як "запасу" зводиться до ліквідності банківського балансу і до оцінки його активів, що можна швидко та з мінімальними втратами перетворити на готівку. Тобто, такий підхід дає змогу розуміти ліквідність як запас коштів. Варіант визначення ліквідності як "запасу" характерний одноманітністю, і йому притаманні наступні риси: 1) визначення ліквідності на основі залишків за активними та пасивними статтями балансу на визначену дату; 2) рівень ліквідності оцінюють за фактом минулого періоду. Даний підхід характеризує ліквідність як здатність банку за рахунок використання високоліквідних коштів виконати зобов'язання за пасивом

Ліквідність як "запас" зазвичай оцінюють на основі розрахунку показників, аналізу їх динаміки та порівняння з нормативними значеннями. Проте недоліком даного підходу є, на нашу думку, те, що він не враховує можливі зміни в структурі й термінах активів банку [2].

З огляду на думки провідних вчених, ліквідність на певну дату не є гарантом ліквідності в майбутньому, то відповідно до уваги беруть "динамічну" ліквідність (ліквідність як "потік"). У даному випадку враховують здатність банку виконувати зобов'язання не лише за рахунок ліквідних коштів у запасі, але й активно залучати кошти зі зовнішніх джерел [3]. Практика показує, що стан банківського балансу не дає змогу визначити, чи здатний банк до залучення коштів ззовні. Ми вважаємо, що оцінка ліквідності як "потіку" є широкою та потребує постійної уваги з боку менеджменту банку до позицій ліквідності, а не лише на визначену дату. Варіант "потіку" характеризує ліквідність як здатність банку погасити зобов'язання за рахунок запасу ліквідних активів, а також здатність отримати кредит у необхідний момент.

Для банківських установ України питання ефективного управління ліквідністю є на сьогодні одним з найбільш актуальних. Такі фактори, як відсутність достатньої кількості платоспроможних позичальників, альтернативних кредитуванню напрямів інвестування коштів, недостатній рівень довіри населення до банківської системи, ставлять перед українськими банками надзвичайно складні завдання. У цій ситуації питання управління ліквідністю є життєво важливим для ефективної діяльності банківської системи в цілому. При цьому не слід забувати, що втрата банком своєї ліквідності може стати причиною втрати коштів або навіть банкрутства значної кількості його клієнтів. Це робить банківську ліквідність проблемою не лише економічного, але й суспільного значення [10].

ФІНАНСИ

У сучасних умовах загалом по банківській системі України спостерігається значне перевищення показників ліквідності над нормативними значеннями. За даними НБУ, станом на 01.11.2013 р. середнє значення нормативу миттєвої ліквідності склало – 56,09%, середнє значення нормативу поточної ліквідності – 86,95%, нормативу короткострокової ліквідності – 87,53 (табл. 1).

Таблиця 1

Показники ліквідності по банківській системі України за період 2008–2013 роки

Вид ліквідності	Нормативне значення	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Миттєва ліквідність	20	62,38	65,74	55,64	58,43	57,38	56,09
Поточна ліквідність	40	75,16	70,30	81,11	73,33	84,30	86,95
Короткострокова ліквідність	60	32,99	32,25	91,73	93,97	90,37	87,53

Провівши аналіз даних таблиці 1, видно, що миттєва ліквідність знижується (з 62,38% до 56,09%) протягом всього аналізованого періоду. Як свідчить статистика, станом на 04.12.2013 р. обсяг коштів на коррахунках у банківській системі України склав 23,82 млрд. грн., що на 21% перевищує середній показник 2012 року та на 36% — середній показник 2011 року.

Ліквідність банківських установ підтримується, в тому числі, за рахунок кредитів НБУ. Так, 3 грудня 2013 року 7 банків отримали кредити від Національного банку на суму 2,01 млрд. грн. на 37 днів (вартість таких кредитів складає 6,5% річних); 2 грудня НБУ надав 4 банківським установам кредити «овернайт» на суму 0,27 млрд. грн. Активно підтримував регулятор банківські установи і у листопаді 2013 року, банкам надано кредити «овернайт» на загальну суму 0,84 млрд. грн.; обсяг коштів, наданих шляхом участі в тендерах з підтримки ліквідності, склав 3,8 млрд. грн. [7]. Окрім того, банківські установи мають можливість доступу до ресурсів НБУ шляхом операцій РЕПО.

Складається враження, що виникла ситуація, коли, підвищуючи свою ліквідність, комерційні банки залучають на свої рахунки значні обсяги грошових коштів, але цим самим зменшують свій прибуток, що в кінцевому підсумку може призвести до неплатоспроможності банківської установи попри її здатність виконати поточні зобов'язання.

У такому разі, як стверджує В. Міщенко, це призводить до створення так званої фінансової піраміди, яка є ліквідною, але неплатоспроможною. При цьому якщо припиняється надходження грошових коштів, то з часом подібна структура стає і неліквідною [6]. Досліджуючи стан ліквідності банківської системи України, ми прийшли до висновку, що проблема забезпечення

достатньої ліквідності комерційного банку не вирішена. Питання підтримання платоспроможності банків залишається відкритим. З метою забезпечення більш ефективного управління ліквідністю Національний банк України повинен розробити нові інструкції, чого на жаль, поки не зроблено. Це на даний момент є однією з проблем банківської системи України, оскільки внесення змін не змінює основи підходу. Практика показала, що існуючих методів і методик не достатньо для боротьби з надлишковою ліквідністю. Для підвищення ефективності управління ліквідністю та подолання існуючих недоліків у банківській системі України необхідні комплексний підхід і зусилля багатьох суб'єктів, зокрема НБУ, уряду та безпосередньо самих банків.

Ситуація, яка склалася сьогодні в Україні впливає, на ліквідність банків, загальний стан та розвиток економіки країни. Нестабільний і послаблений стан економіки спричиняє недовіру клієнтів та інвесторів до банківської системи. Це призводить до відтоку депозитів з банків, погіршення якості кредитного портфелю і послаблення ліквідності. Основним зовнішнім чинником, що зумовлює значний вплив на ліквідність банку, є політика Національного банку України, що здійснюється через систему державного нагляду і регулювання діяльності банків. Адже саме НБУ встановлює і контролює обов'язкові нормативи ліквідності для банків, надає кредити для підтримки ліквідності, впливає на функціонування міжбанківського ринку, встановлюючи обов'язкові резерви банків, регулюючи загальну грошову масу, рівень інфляції та стан валютного ринку. Варто наголосити, що внутрішні чинники також треба брати до уваги, тому що від репутації, розміру, фінансового стану, кількості клієнтів значною мірою залежать можливості банку щодо залучення депозитів, налагодження зв'язків з партнерами та інвесторами, що впливає на якість і структуру активів і пасивів.

Висновки. Як підсумок нашого дослідження, можемо сказати, що поняття стійкості і ліквідності пов'язані між собою. Оцінюючи фінансову стійкість, необхідно враховувати не статистичний стан банку, а його динамічну характеристику. Виходячи із значень базових показників та критерію їх динамічної стабільності, банки можна поділити на чотири групи: стабільно задовільний фінансовий стан-значення базових показників в межах норми, їхні значення стабільні; нестабільно задовільний стан – значення базових показників у межах рекомендованих, але вони нестабільні; стабільно незадовільний стан – значення базових показників на межі рекомендованих, але стабільні; нестабільно незадовільний стан – значення базових показників виходять за межі рекомендованих і є нестабільними. Саме ці показники і дають загальну характеристику щодо ліквідності банку. Отже, розглянувши

сутність проблеми банківської ліквідності та сучасний стан банківської системи України, можемо зробити висновок, що проблема забезпечення достатньої ліквідності комерційного банку не вирішена. Проте проблеми, які стоять перед українськими банками, не є неподоланими. Вони потребують лише формалізації і цілеспрямованої роботи як органів державної влади, так і самих банків. Ефективне управління ліквідністю забезпечують можливість банківського менеджменту швидко реагувати на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на банківську ліквідність. Банк має визначити основні параметри управління ліквідністю у різних ситуаціях, зокрема: 1) в умовах звичайної ділової активності; 2) в умовах кризової ситуації в банку; 3) в умовах загальної фінансової кризи, з метою мінімізації ризику незбалансованої ліквідності.

Список використаних джерел:

1. Волошин І. В. Рішення дилеми «ліквідність – дохід» для банківських ресурсів з логнормальним розподілом / І. В. Волошин, Я. А. Волошина // Бізнес і банки. – 2002. – № 41 (623).
2. Дзюблюк О. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи / О. В. Дзюблюк, Р. В. Михайлик. – Тернопіль, 2009. – 257 с.
3. Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю наукової діяльності факультету економіки та менеджменту СумДУ (м. Суми, 3–5 квітня 2012 року) : у 8 т. / За заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – Т. 7. – 170 с.
4. Краснов С. Ліквідність банків України та їхня кредитна політика в умовах переходу до ринкової економіки / С. Краснов // Банківська справа. – 2004. – № 5. – С. 37–39.
5. Лаврушин О. И. Банковское дело / О. И. Лаврушин. – Москва: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.
6. Міщенко В. Ліквідність банківської системи: економічна суть, структура і методологічний підхід до аналізу / В. Міщенко, А. Сомик // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 11. – С. 6–9.
7. Офіційний сайт Національного банку України, розділ «Статистика». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
8. Рябушка Л. Б. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами комерційного банку / Л. Б. Рябушка // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: Економіка. – К. : КНУ, 2009. – Випуск 46. – С. 37–38.
9. Серпенінова Ю. С. Чинники, що впливають на ліквідність банку / Ю. С. Серпенінова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. – Суми : УАБС НБУ, 2009. – Вип. 24. – С. 354–359.
10. Яценюк А. П. Обґрунтування принципів і стандартів банківського регулювання та нагляду / А. П. Яценюк // Вісник Української академії банківської справи. – 2009. – № 1. – С. 3–8.

References:

1. Voloshyn, I.V. (2002). Solution of the dilemma "Liquidity - income" for banking resources with lognormal distribution. *Biznes i banky [Business and banks]*, vol. 41 (623) (in Ukr.).
2. Dziubliuk, O.V., Mykhailuk, R.V. (2009). *Finansova stijkist' bankiv yak osnova efektyvnoho funktsionuvannia kredytnoi systemy* [The financial stability of banks as a basis for the effective functioning of the credit system]. Ternopil, 257 p. (in Ukr.).
3. *Ekonomichni problemy staloho rozvytku : materialy dopovidej Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoj 20-richchju naukovoї diial'nosti fakul'tetu ekonomiky ta menedzhmentu SumDU* [Economic problems of stable development: materials of reports of the International scientific-practical conference, dedicated to the 20th anniversary of scientific activity of the economic and management faculty of the SymNU] (2012). Symu's national university, Symu, V.7, 170 p. (in Ukr.).

4. Krasnov, S. (2004). The liquidity of the Ukraine's banks and their credit policy in the conditions of transition to the market economy. *Bankiv'ska sprava [Banking business]*, vol. 5, pp. 37–39 (in Ukr.).
5. Lavryshyn, O.I. (2003). *Bankovskoe delo [Banking business]*. Finance and statistics, Moscow, 672 p. (in Russ.).
6. Mishchenko, V., Somyk, A. (2008). The liquidity of banking system: economic essence, structure and methodological approach to the analyses. *Visnyk Natsional'noho banku Ukrainy [Proceedings of the National Bank of Ukraine]*, vol. 1, pp. 6–9 (in Ukr.).
7. *Official site of the National Bank of Ukraine, Statistics*. Available at: <http://www.nbu.gov.ua>. (in Ukr.).
8. Riabyshka, L.B. (2009). Estimation of the commercial bank management effectiveness. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu im. Tarasa Shevchenka: Ekonomika [Proceedings of the Kiyev national university after Taras Shevchenko: Economics]*. KNU, Kuiv, pp. 37–38 (in Ukr.).
9. Serpeninova, J.S. (2009). Factors influencing the bank liquidity. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankiv's'koi systemy Ukrainy [Problems and perspectives of the Ukraine's banking system]*. UABC NBU, Symu, edition 24, pp. 354–359 (in Ukr.).
10. Jatseniuk, A.P. (2009). Reasoning of banking regulation and supervision principles and standards. *Visnyk Ukrain's'koi akademii bankiv's'koi spravy [Proceedings of the Ukrainian academy of banking business]*, vol. 1, pp. 3–8 (in Ukr.).

УДК 351.72(477) **П.Ю. Буряк**, д.е.н., **У.З. Ватаманюк-Зелінська**, к.е.н.,
Львівська державна фінансова академія,
м. Львів

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РОЛІ ДЕРЖАВНОЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Анотація

У статті проаналізовано здійснення попереднього та поточного контролю працівниками органів Державної казначейської служби України за попередні роки, а також наведені найбільш суттєві попередження порушень бюджетного законодавства органами Державної казначейської служби України при обслуговуванні коштів державного та місцевих бюджетів. На основі результатів проведеного дослідження запропоновано визнавати відповідальність юридичної особи, винної у вчиненні бюджетного правопорушення. Подальше застосування відповідних фінансових санкцій до таких порушників передбачатиме відшкодування збитків, завданих бюджету внаслідок протиправних дій цих осіб. Перспективою подальших досліджень сфери впливу фінансового контролю на діяльність бюджетних установ при їх казначейському обслуговуванні стане розробка організаційно-правового забезпечення юридичної відповідальності за порушення норм бюджетного законодавства.

Ключові слова: бюджетне правопорушення, попередження порушень бюджетного законодавства, фінансовий контроль, Державна казначейська служба України.

П.Ю. Буряк, д.е.н., **У.З. Ватаманюк-Зелинская**, к.э.н.,
Львовская государственная финансовая академия, г. Львов

АНАЛИТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА РОЛИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ КАЗНАЧЕЙСКОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ В РЕАЛИЗАЦИИ МЕР ВОЗДЕЙСТВИЯ ЗА НАРУШЕНИЕ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Аннотация

В статье проанализированы принципы осуществления предыдущего и текущего контроля работниками органов Государственной казначейской службы Украины за предыдущие годы, а также приведены наиболее существенные предупреждения нарушений бюджетного